

ਪੰਜਾਬੀ / PUNJABI

ਪੇਪਰ I / Paper I

(ਸਾਹਿਤ) / (LITERATURE)

ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮਾਂ: ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ
Time Allowed: **Three Hours**

ਕੁੱਲ ਅੰਕ: 250
Maximum Marks: 250

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਦਾਇਤਾਂ

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਮਨ ਲਿਖਿਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ:

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁਲ ਅੱਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ ਜੋ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਕੁਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 5 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ ਪਰੰਤੂ ਦੋਵੇਂ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰ ਚੁਣੋ।

ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਭਾਗ ਦੇ ਅੰਕ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦਸੇ ਗਏ ਹਨ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਿਖੋ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਈ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰ ਪਾਲਣਾ ਕਰੋ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉੱਤਰਾਂ ਦੀ ਕ੍ਰਮ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜਿਸ ਉੱਤਰ ਨੂੰ ਕਟਿਆ ਨਾ ਗਿਆ ਉਸ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਧੂਰਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ। ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪੰਨਾ ਜਾਂ ਪੰਨੇ ਦਾ ਖਾਲੀ ਹਿਸਾ ਜੇ ਖਾਲੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਉੱਤੇ ਕਾਟਾ ਮਾਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

Question Paper Specific Instructions

Please read each of the following instructions carefully before attempting questions :

There are **EIGHT** questions divided in **TWO SECTIONS**.

Candidate has to attempt **FIVE** questions in all.

Question nos. **1** and **5** are compulsory and out of the remaining, any **THREE** are to be attempted choosing at least **ONE** question from each section.

The number of marks carried by a question / part is indicated against it.

Answers must be written in **PUNJABI (Gurmukhi script)**.

Word limit in questions, wherever specified, should be adhered to.

Attempts of questions shall be counted in sequential order. Unless struck off, attempt of a question shall be counted even if attempted partly. Any page or portion of the page left blank in the Question-cum-Answer Booklet must be clearly struck off.

SECTION A

Q1. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਉ। ਹਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੱਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

10×5=50

(a)	ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੂਲ ਸਰੋਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ ? ਇਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੜਾਅ ਰਹੇ ਹਨ ?	10
(b)	ਪੰਜਾਬੀ ਧੁਨੀ-ਵਿਉਂਤ ਦੇ ਮੂਲ ਲੱਛਣਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ।	10
(c)	ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਵਿਅੰਜਨੀ ਧੁਨੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ ?	10
(d)	ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਮਿਆਰੀਕਰਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਓ।	10
(e)	ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਲਿੱਪੀ ਵਧੇਰੇ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ? ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੁਣ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਲਿੱਪੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।	10
Q2.	(a) ਭਾਸ਼ਾ, ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਟਕਸਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ ? ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਪਛਾਣ ਸੂਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ।	20
	(b) ਅਗੇਤਰ ਅਤੇ ਪਿਛੇਤਰਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ?	15
	(c) ਭਾਵਾਂਸ਼ਵਿਉਂਤ (Morphology) ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਰੂਪੀਮ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ।	15
Q3.	(a) ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸੋ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਦੀਆਂ ਜਨਮਦਾਤੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਲਿੱਪੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ?	20
	(b) ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਕ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਵਾਕ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਿਸ ਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹੈ ? ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ।	15
	(c) ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਅਖੰਡੀ ਧੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।	15
Q4.	(a) ਮੱਧਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਨਾਥ ਜੋਗੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ ਹੈ ?	20
	(b) ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਕ ਹਕੀਕੀ ਅਤੇ ਇਸ਼ਕ ਮਜਾਜ਼ੀ ਦੀ ਕੀ ਸਥਿਤੀ ਰਹੀ ਹੈ।	15
	(c) ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਕਿੱਸਾ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਲੋਕ-ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਕੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ।	15

SECTION B

- Q5.** ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਉ। ਹਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੱਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 10×5=50
- (a) ਕੀ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ-ਧਾਰਾ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਆਧਾਰ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸੀ? ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। 10
- (b) ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। 10
- (c) ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀਤਮਕਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੁਹਜਾਤਮਕ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਉ। 10
- (d) ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਕਾਵਿ ਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। 10
- (e) ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਸੁਹਜ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਉ। 10
- Q6.** (a) ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਦੀ ਰਚਨਾ “ਲੂਣਾ” ਦੇ ਮੁੱਖ ਥੀਮ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 20
- (b) ਲੋਕ-ਗੀਤ ਦੀ ਰੂਪਾਕਾਰ (Genre) ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ? ਪ੍ਰਗਤਿ ਨਾਲੋਂ ਇਹ ਕਿਹੜੇ ਪੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨ ਹੈ? 15
- (c) ਜਗਤਾਰ ਦੀ ਗਜ਼ਲ ਕਲਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ? 15
- Q7.** (a) ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਦੇ ਨਾਟਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਮਨਾ (Desire) ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਬਾਰੇ ਨਾਟਕ ‘ਲੋਹਾ ਕੁੱਟ’ ਅਤੇ ‘ਕਣਕ ਦੀ ਬੱਲੀ’ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 20
- (b) ਅਖਾਣ ਅਤੇ ਬੁਝਾਰਤਾਂ ਦਾ ਨਿਖੇੜਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਲੱਛਣਾਂ ਦਾ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15
- (c) ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਵਲ “ਪਰਸਾ” ਦੇ ਨਾਇਕਤਵ ਪੱਖ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। 15
- Q8.** (a) ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਤੇਜਾਂ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਵਾਰਤਕਕਾਰ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਬੰਧ-ਕਲਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰ ਦਿਉ। 20
- (b) ਡਾ. ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਸਾਹਿਤਕ ਆਲੋਚਨਾ ਵਿੱਚ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। 15
- (c) ਨਜਮ ਹੁਸੈਨ ਸੱਯਦ ਆਪਣੀ ਸਾਹਿਤਕ ਆਲੋਚਨਾ ਵਿੱਚ ਸਾਈਂ ਬੁਲ੍ਹੇਸ਼ਾਹ ਬਾਰੇ ਕੀ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। 15